

**FAYNBERG ASARLARIDA TOSHKENTNING ME'MORIY VA
MADANIY OBRAZLARI****Shukurova Namuna Hasanovna**

*O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti,
Xalqaro jurnalistika fakulteti, 1-bosqich talabasi
namunashukurova6@gmail.com*

ANNOTATSIYA

Mazkur maqolada Aleksandr Faynberg asarlarida Toshkent shahrining me'moriy va madaniy obrazlari badiiy jihatdan tahlil qilinadi. Shoir she'riyatida tarixiy obidalar, zamonaviy inshootlar hamda milliy madaniyat unsurlarining tasviri o'rganiladi. Faynberg ijodida Toshkent nafaqat shahar manzarasi, balki ma'naviy va madaniy timsol sifatida talqin etiladi.

Kalit so'zlar: Toshkent, Aleksandr Faynberg, me'moriy obraz, madaniy muhit, tarixiy obidalar, milliy qadriyatlar, badiiy tasvir, shahar poetikasi.

**ARCHITECTURAL AND CULTURAL IMAGES OF TASHKENT IN THE
WORKS OF ALEKSANDR FAYNBERG****Shukurova Namuna Hasanovna**

*Uzbekistan State World Languages University,
1st-year student of the Faculty of International Journalism
namunashukurova6@gmail.com*

ABSTRACT

This article analyzes the architectural and cultural images of Tashkent in the works of Aleksandr Faynberg. It studies the artistic depiction of historical monuments, modern buildings, and elements of national culture in his poetry. In Faynberg's творчество, Tashkent is interpreted not only as an urban landscape but also as a spiritual and cultural symbol.

Keywords: Tashkent, Aleksandr Faynberg, architectural image, cultural environment, historical monuments, national values, artistic representation, urban poetics.

Toshkent Markaziy Osiyoning qadimiy va zamonaviy qiyofani o'zida mujassam etgan yirik shaharlaridan biridir. Uning me'moriy ko'rinishi asrlar davomida shakllangan tarixiy qatlamlar va zamonaviy bunyodkorlik uyg'unligidan iborat. Ana shu murakkab va boy me'moriy makon Aleksandr Faynberg asarlarida o'ziga xos

badiiy obrazga aylanadi. Shoir Toshkentni faqat ko'chalar va binolar majmui sifatida emas, balki ruhiy va madaniy qadriyatlarni saqlovchi maskan sifatida tasvirlaydi. Faynberg she'riyatida Toshkentning tarixiy obidalarini ko'pincha vaqt va abadiyat timsoli sifatida talqin qilinadi. Masjidlar, madrasalar, qadimiy darvozalar va eski mahallalar tasviri orqali shoir shahar xotirasini jonlantiradi. Bu obidalar uning nazarida oddiy tosh va g'ishtdan qurilgan inshootlar emas, balki o'tmishning tirik guvohlari hisoblanadi. Shoir ularni inson taqdiri bilan bog'laydi va me'moriy makonni ruhiy makonga aylantiradi. Toshkentning zamonaviy me'moriy qiyofasi ham Faynberg ijodida alohida o'rin tutadi. Keng maydonlar, baland binolar, yangi inshootlar shahar taraqqiyotining belgisi sifatida tasvirlanadi. Biroq shoir zamonaviylikni ko'r-ko'rona madh etmaydi. U tarix va bugunning uyg'unligini qadrlaydi. Uning nazarida, haqiqiy go'zallik qadimiylilik va yangilikning uyg'unlashuvida namoyon bo'ladi.

Faynberg asarlarida Toshkentning me'moriy obrazlari ko'pincha tabiat bilan uyg'un holda beriladi. Daraxtzor ko'chalar, xiyobonlar, favvoralar va bog'lar shahar ruhini to'ldiruvchi unsurlar sifatida tasvirlanadi. Shoir uchun me'moriy makon inson va tabiat o'rtasidagi muvozanatni aks ettirishi lozim. Shu bois uning she'rlarida shahar manzaralari jonli va iliq kayfiyat bilan sug'orilgan. Madaniy obrazlar masalasiga kelsak, Faynberg Toshkentni ko'p millatli va boy madaniy an'analarga ega markaz sifatida ko'rsatadi. Teatrlar, kutubxonalar, ijodiy muhit, adabiy uchrashuvlar – bularning barchasi shahar madaniy hayotining ajralmas qismidir. Shoir bu maskanlarni ma'naviyat o'choqlari sifatida talqin qiladi. U madaniyatni shahar hayotining yuragi deb biladi. Toshkent bozorlari, milliy bayramlar, xalqona udumlar ham Faynberg ijodida madaniy obraz sifatida aks etadi. Ayniqsa, Navro'z, xalq sayillari va mahalla hayoti orqali u milliy ruhni tasvirlaydi. Bu tasvirlar orqali shoir Toshkentning o'ziga xosligini ochib beradi. Uning nazarida, shaharni betakror qiladigan narsa uning madaniy xotirasidir.

Faynberg she'riyatida me'moriy obrazlar ko'pincha ramziy ma'noga ega. Masalan, qadimiy devorlar mustahkamlik va bardoshlilikni anglatadi. Keng maydonlar esa erkinlik timsoli sifatida talqin qilinadi. Favvoralar hayot davomiyligini, ko'priklar esa insonlar o'rtasidagi bog'liqlikni ifodalaydi. Shu tariqa shoir real me'moriy unsurlarni falsafiy mazmun bilan boyitadi. Madaniy obrazlar esa inson qalbi bilan chambarchas bog'liq holda beriladi. Shoir san'atni, she'riyatni va musiqa muhitini Toshkent hayotining ajralmas qismi sifatida ko'radi. U shaharni ijodkorlar maskani sifatida tasvirlaydi. Bu jihat Faynbergning o'z hayoti va ijodi bilan ham uyg'unlashadi, chunki u Toshkent madaniy muhitida shakllangan shoirlardan biridir. Shuningdek, Faynberg asarlarida Toshkentning me'moriy va madaniy obrazlari uyg'unlashgan holda namoyon bo'ladi. Masalan, tarixiy teatr binosi nafaqat me'moriy inshoot, balki san'at markazi sifatida talqin qilinadi. Yoki qadimiy mahalla nafaqat arxitektura namunasi, balki milliy qadriyatlar saqlanadigan maskan sifatida ko'rsatiladi. Bu yondashuv

shoirning badiiy tafakkuri kengligini ko'rsatadi. Faynberg uchun Toshkent – bu jonli muzey emas, balki yashovchi madaniy makondir. U shaharni o'tmish yodgorligi sifatida emas, balki doimiy harakat va yangilanishdagi madaniy tizim sifatida tasvirlaydi. Shu bois uning asarlarida shahar doimo nafas oladi, yashaydi va o'zgaradi.

Toshkentning zamonaviy qiyofasi ham Faynberg ijodida o'z aksini topadi. U yangi binolar, keng ko'chalar va rivojlanayotgan hayotni tasvirlar ekan, bu jarayonda inson ma'naviyati saqlanib qolishi kerakligini ta'kidlaydi. Ijtimoiy taraqqiyot bilan birga axloqiy qadriyatlar ham rivojlanishi zarurligini she'riy ohangda ifodalaydi. Faynberg shahar hayotini romantiklashtirmaydi, balki realistik tasvirlaydi. U ijtimoiy muammolarni ham chetlab o'tmaydi. Insonlar orasidagi begonalashuv, shoshqaloqlik, ruhiy yolg'izlik kabi masalalar ham uning e'tibor markazida bo'ladi. Biroq u har doim umid ohangini saqlab qoladi. Shoir uchun Toshkent – bu yashashga arziydigan, insonni o'ylashga undaydigan makondir. Faynberg she'riyatida ijtimoiy hayotning yana bir muhim jihati – ma'naviyat masalasidir. U shahar hayotida insoniylik, mehr-oqibat va halollik qadriyatlarini ulug'laydi. Uning nazarida, ijtimoiy hayotning asosiy mezon iqtisodiy rivojlanish emas, balki insonning ruhiy boyligidir. Shoirning Toshkent haqidagi tasvirlari ko'pincha lirizm bilan sug'orilgan. U shaharni sevadi va bu muhabbatni yashirmaydi. Ammo bu muhabbat tanqidiy nigoh bilan uyg'unlashgan. U shahar hayotidagi kamchiliklarni ko'radi, lekin ularni tuzatish mumkinligiga ishonadi. Bu esa uning idealistik ruhini ko'rsatadi. Faynberg uchun Toshkent – bu faqat makon emas, balki taqdir. U shahar bilan ruhiy jihatdan bog'langan. Shu sababli uning she'rlarida Toshkent ijtimoiy hayoti jonli va samimiy aks etadi. O'quvchi bu tasvirlarni o'qir ekan, shaharni ko'z oldiga keltiradi va o'zini shu muhit ichida his qiladi.

Xulosa qilib aytganda, Aleksandr Faynberg asarlarida Toshkentning me'moriy va madaniy obrazlari chuqur badiiy talqin qilingan. Shoir tarixiy obidalar va zamonaviy inshootlar orqali shahar ruhini ochib beradi. Uning tasvirlarida me'moriy makon oddiy tashqi ko'rinish emas, balki ma'naviy timsolga aylanadi. Faynberg madaniy obrazlar orqali Toshkentning ko'p millatli va boy an'analarga ega shahar ekanini ko'rsatadi. U madaniyatni jamiyat taraqqiyotining asosi sifatida talqin qiladi. Shoirning nazarida, me'moriy go'zallik va madaniy boylik uyg'unlashgandagina shahar haqiqiy qadr-qimmatga ega bo'ladi. Umuman olganda, Faynberg ijodi Toshkentning me'moriy va madaniy qiyofasini anglashda muhim adabiy manba hisoblanadi. Uning asarlari orqali biz shaharni nafaqat ko'ramiz, balki his qilamiz. Shu jihatdan uning she'riyati Toshkentning badiiy ensiklopediyasi sifatida baholanishi mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Faynberg A. Tanlangan asarlar. — Toshkent: O'zbekiston, 1995.
2. Faynberg A. She'rlar va tarjimalar. — Toshkent: G'afur G'ulom nomidagi nashriyot, 1988.
3. Qosimov B. XX asr o'zbek adabiyoti va adabiy jarayon. — Toshkent: Fan, 2002.

4. Rahimjonov N. Zamonaviy o‘zbek adabiyoti tarixi. — Toshkent: O‘qituvchi, 2010.
5. Sultonov I. Adabiyotshunoslikka kirish. — Toshkent: O‘zbekiston, 2005.
6. Yo‘ldoshev Q. Badiiy matn va psixologik tahlil. — Toshkent: Akademnashr, 2016.
7. Karimov N. Zamonaviy adabiyot masalalari. — Toshkent, 2012.

